

Nr 758

L a g

om ändring i giftermålsbalken;

given Stockholms slott den 13 december 1968.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott förordna, *dels* att 2 kap. 6 och 11 §§, 3 kap. 2 § 5 och 8 mom. samt 4—6 §§, 4 kap. 7 § och 15 kap. 7 § giftermålsbalken² skall upphöra att gälla, *dels* att 2 kap. 1, 5 och 13 §§, 3 kap. 1 §, 2 § 1 och 4 mom. samt 3 och 7 §§, 4 kap. 6 och 9 §§, 10 kap. 3 §, 11 kap. 1, 7, 8, 10 och 13 §§, 14 kap. 1 och 2 §§, 15 kap. 8 och 9 §§ samt rubriken till 3 kap. samma balk skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels* att i 14 kap. skall införas en ny paragraf, 4 §, av nedan angiven lydelse.

2 KAP.

1 §.

Den, som är under aderton år, må ej träda i äktenskap utan tillstånd av länsstyrelsen i det län, där den underårige har sitt hemvist.

5 §.

Den, som är sinnessjuk eller sinnesslö, må ej ingå äktenskap, med mindre socialstyrelsen finner skäligt tillåta äktenskapet.

13 §.

Klagan över beslut av länsstyrelse i fall, som i 1 § avses, eller av socialstyrelsen i fall, som i 5 § avses, må föras hos Konungen i justitiedepartementet i den ordning, som är bestämd för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut.

3 KAP.

Om prövning av hinder mot äktenskap

1 §.

Prövning, huruvida hinder möter mot äktenskap (*hindersprövning*), sker i den svenska församling, där kvinnan är kyrkobokförd, eller, om hon varken är eller bör vara kyrkobokförd i sådan församling, där hon vistas.

¹ Prop. 1968: 136; 1LU 49; Rskr 394.

² Senaste lydelse av 2 kap. 1, 5, 6 och 13 §§ samt 3 kap. 2 § 4 och 5 mom. se 1948: 272, av 3 kap. 6 § och 4 kap. 7 § se 1940: 273, av 4 kap. 9 § och 14 kap. 1 § se 1951: 681, av 11 kap. 8 § se 1937: 243, av 11 kap. 13 § se 1945: 273, av 14 kap. 2 § se 1964: 654 samt av 15 kap. 7—9 §§ se 1946: 822.

Ansökan om hindersprövning göres av de trolovade gemensamt hos pastorsämbetet i församlingen.

2 §.

1 mom. Är mannen kyrkobokförd i annan svensk församling än i 1 § sägs, skall han, när ansökan om hindersprövning göres, förete intyg om vad kyrkoböckerna i hans församling innehålla angående hans behörighet att ingå äktenskapet (*äktenskapsbetyg*).

Trolovad, som — — — kan anskaffa.

4 mom. Är anledning antaga att trolovad är sinnessjuk eller sinnesslö, skall han med läkarintyg styrka, att sinnessjukdom eller sinnesslöhet icke kan hos honom påvisas, eller ock visa tillstånd jämlikt 2 kap. 5 § att utan hinder av sinnessjukdomen eller sinnesslöheten ingå äktenskapet.

3 §.

Hava de trolovade fullgjort vad enligt 2 § åligger dem, och finner ej pastorsämbetet hinder mot äktenskapet möta, skall ämbetet på begäran av de trolovade utfärda intyg därom.

7 §.¹

Äktenskapsbetyg må — — — skall ingås.

4 KAP.

6 §.

Vigsel skall föregås av hindersprövning enligt 3 kap. Känner vigselförrättaren till äktenskapshinder, som icke uppmärksamrats vid nämnda prövning, må vigsel ej ske. Utan intyg enligt 3 kap. 3 § må ej annan viga än präst, som tjänstgör i den församling där hindersprövningen skett.

Hava de trolovade ej blivit vigda inom fyra månader efter hindersprövningen, må vigsel ej ske utan ny hindersprövning.

9 §.

Vigsel vare utan verkan, om den ej förrättats av någon, som äger behörighet att viga, eller om därvid ej så tillgått, som i 8 § andra stycket är föreskrivet; men ej skall vigsel anses ogill, på den grund att eljest icke så förfarits, som i 8 § är sagt, eller vigselförrättaren överskridit sin behörighet eller vederbörlig hindersprövning ej föregått.

Vigsel, som enligt första stycket eljest skulle vara utan verkan, må godkännas av Konungen på ansökan av mannen eller kvinnan eller, om någondera avlidit, av arvinge till den avlidne. Sådant godkännande må lämnas endast om synnerliga skäl föreligga.

10 KAP.

3 §.

Äktenskap gånge — — — ingå äktenskap;

3. om han bedragits till äktenskapet, därigenom att han blivit av andra maken genom falsk uppgift eller svikligt förligande vilseledd angående vem denne är eller angående sådana omständigheter rörande hans tidigare liv, som skäligen bort avhålla den bedragne från äktenskapsbetyget ingående; eller

4. om han blivit tvungen till äktenskapet.

Återgång äge ej rum, såvida ej maken instämt sin talan inom sex månader, sedan tillstånd, som i 1 § sägs, upphörde eller han fick kunskap om

¹ Ändringen innebär att andra och tredje styckena upphävs.

återgångsskäl, varom i 2 eller 3 förmåles, eller blev fri från tvång, som i 4 avses; och må talan om återgång ej i något fall väckas, sedan tre år förflutit från vigseln.

11 KAP.

1 §.

Äro makar ense om att ej fortsätta sammanlevnaden, äga de vinna rättens dom på hemskillnad.

7 §.

Har ena maken, i strid mot vad i 2 kap. 10 § är stadgat, ingått nytt gifte, äge andra maken vinna äktenskapsskillnad.

8 §.

Har ena maken samlag eller annat könsumgänge med annan än sin make, äger denne rätt till äktenskapsskillnad, såvida han ej samtyckt till handlingen.

Finnes hänsyn till barnens bästa eller andra särskilda skäl tala därför, må rätten döma till hemskillnad i stället för äktenskapsskillnad eller, om dom på hemskillnad redan föreligger, ogilla talan om äktenskapsskillnad.

Talan skall väckas inom sex månader efter erhållen kunskap om handlingen och senast inom tre år, sedan den begicks.

10 §.

Gör ena maken sig skyldig till misshandel eller annat brott mot andra makens person, äger denne vinna äktenskapsskillnad, om ej hänsyn till brottets beskaffenhet och omständigheterna i övrigt tala däremot. Detsamma gäller, om make begår motsvarande brott mot barn, som står under andra makens eller båda makarnas vårdnad.

Talan skall väckas inom sex månader efter erhållen kunskap om gärningen och senast inom tre år, sedan den begicks.

13 §.

Är ena maken sinnessjuk och har sjukdomen under äktenskapet fortfarit tre år, äger andra maken rätt till äktenskapsskillnad, om det ej skäligen kan fordras att han fortsätter äktenskapet.

Har sjukdomen varat kortare tid än som sägs i första stycket, må dömas till äktenskapsskillnad, om synnerliga skäl föreligga.

14 KAP.

1 §.

Make äger påkalla medling, om söndring uppstått i äktenskapet eller om tvist eljest uppkommit, som stör sammanlevnaden mellan makarna.

Behörig att medla är:

1. präst i församling av svenska kyrkan, där makarna eller endera är kyrkobokförd;
2. vigsselförrättare inom annat trossamfund än svenska kyrkan, om makarna eller endera tillhör samfundet;
3. borgerlig medlare i den kommun, där makarna eller endera är bosatt;
4. föreståndare för familjerådgivningsbyrå, som drives av kommun eller landstingskommun.

När skäl föreligger därtill, äger rätten i den ort, där makarna eller endera är bosatt, på makes begäran utse särskild medlare.

2 §.

I varje kommun skall finnas minst en borgerlig medlare. Om det är påkallat av särskilda skäl, kan samma person förordnas till medlare för mer än en kommun.

Borgerlig medlare utses av rätten för två kalenderår. Finnes medlare ej vara lämplig för sitt uppdrag, skall han entledigas. Avgår medlare före utgången av den tid, för vilken han blivit utsedd, skall annan förordnas för den återstående tiden.

För medlare, som avses i denna paragraf, skall finnas ersättare. Vad som är föreskrivet om medlare gäller även ersättare.

4 §.

Ersättning till borgerlig medlare belatas av kommunen.

Ersättning till särskild medlare, som utsetts jämlikt 1 § tredje stycket, utgår av statsmedel.

Närmare bestämmelser om ersättning enligt denna paragraf meddelas av Konungen.

15 KAP.

8 §.

Mål om hemskillnad enligt 11 kap. 1 eller 2 § må ej upptagas, med mindre det visas, att medling ägt rum enligt 14 kap. Har make underlåtit att på kallelse infinna sig till medling eller ej kunnat anträffas med kallelse, skall målet dock utan hinder därav upptagas, om andra maken inställt sig för medling.

9 §.

Skall mål om hemskillnad enligt 11 kap. 2 § upptagas, ehuru medling ej föregått, och finner rätten, att tillfälle till medling bör beredas, skall lämplig person av rätten utses till medlare. I fråga om sådan medlare äga 14 kap. 3 § samt 4 § andra och tredje styckena motsvarande tillämpning. Hörsammar make ej kallelse att infinna sig inför medlaren, eller har av annan orsak medling ej skett före utsatt tid, äger vidare anstånd för medling ej rum, med mindre båda makarna det äska.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1969.

Bestämmelserna i 4 kap. 9 § andra stycket skall gälla, även om vigseln ägt rum före ikraftträdandet.

Har talan om återgång enligt de äldre bestämmelserna i 10 kap. 3 § första stycket 3 väckts före ikraftträdandet, skall dessa bestämmelser alltjämt tillämpas.

Talan som avses i 11 kap. 7 § får ej väckas, om rätten till sådan talan på grund av äldre bestämmelser gått förlorad före ikraftträdandet.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 13 december 1968.

GUSTAF ADOLF

(L. S.)

(Justitiedepartementet)

LENNART GEJER

